

# CERCETĂRILE ARHEOLOGICE DE LA CĂSCIOARELE COTUL CĂTĂLUIULUI, JUD. CĂLĂRAȘI

(epoca bronzului)

**Dan Basarab NANU**

Pe malul lacului Cătălui, comuna Căscioarele, jud. Călărași au fost efectuate ample lucrări de demantelare în scopul realizării unor terase ce urmează a fi introduse în circuitul agricol. Cercetarea arheologică efectuată pe versantul sudic al malului, față de „Ostrovel” a avut deci un caracter de salvare, buldozerele transformând total configurația botului de deal, existînd la ora actuală 9 terase ce coboară pînă la firul apei.

A fost cercetată sistematic terasa cea mai de sus, unde au fost observate fragmente ceramice aparținînd culturii Glina. Următoarele terase spre malul apei sînt pierdute din punct de vedere arheologic-aici lama buldozerului ștergînd cu totul stratul de cultură.

Au fost efectuate 3 secțiuni însumînd 200 mp; S. 1 (40/1,5 m) în marginea dinspre deal a ultimei terase și S. 2 (20/1m) în marginea dinspre vale. Între cele două secțiuni a fost deschisă caseta C. 1 Pe botul de deal, în zona neafectată de lucrările de amenajare a terenului a fost deschisă secțiunea S. 3 (44/2m). Toate secțiunile sînt paralele între ele, orientate NE/SV (pl. I).

În zona neafectată, în speță S 3, stratul de cultură apare la 0,20/0,30 m față de actualul nivel de călcare. Au fost identificate două complexe, denumite L 1 și L 2.

L 1 constă dintr-o aglomerare masivă de material arheologic surprinsă pe o suprafață de 4/2m. A putut fi marcată în plan delimitarea complexului pe latura sa de SV. Cealaltă limită pe parcursul secțiunii nu a putut fi pusă în evidență datorită erodării malului în zona de NE.

Au fost observate resturi de chirpic cu amprente de paie și nuiiele provenite probabil din pereții prăbușiți ai complexului, ce credem că poate fi denumit locuință cu rezerva că nu au fost despistate urme de pari sau de podes.

Ceramica abundentă se înscrie în contextul cultural Glina III.

Al doilea complex, surprins tot în S 3 se prezintă sub forma unei gropi cu multă cenușă avînd ca inventar fragmente ceramice de același tip cu cele din L 1, unelte din silex, fragmente de chirpic.

Această situație similară cu cea de la Fundeni <sup>1</sup>, Cățelul Nou <sup>2</sup>, Budești <sup>3</sup>, Roșu <sup>4</sup>, Mihai Vodă <sup>5</sup>, Brăneț <sup>6</sup>, Militari-Cîmpul Boja <sup>7</sup> indică existența unui bordei.

De menționat că în comparație cu L 1 aici a fost identificată mai puțină ceramică și fragmente de chirpic ce nu se pot compara cu bucățile masive din L 1. Aceasta pare, a fi o locuință de suprafață de genul celor de la Glina <sup>8</sup>, Ciurel <sup>9</sup>, Cuciulata <sup>10</sup>.

Pe prima terasă lama buldozerului a ras practic solul vegetal, materialele apărînd și la 0,5 m. În scopul salvării patrimoniului arheologic au fost trasate secțiunile menționate anterior. (S 1, S 2, C 1) În partea de SE a lui S 1 unde terenul urcă în pantă spre

culmea dealului, stratul de cultură a fost practic epuizat datorită nivelărilor efectuate de mecanizate.

Descoperirea unor fragmente ceramice în capătul de nord-est a lui S1, a determinat deschiderea unei alte secțiuni devenită prin extindere C 1.

Aici a fost surprinsă continuarea aglomerării de material arheologic din S 1, sub forma unei depuneri masive de ceramică pe o porțiune de 14/2,5 m. Probabil, inițial, aceasta era mai mare acoperind și spațiul din S 1 sub forma unui oval, însă nivelarea zonei pentru terasare a făcut ca aproape jumătate din complex să se piardă. (pl. II).

Depunerea, pe porțiunea surprinsă începe de la 0,10 m și continuă pînă la 0,40—0,45 m constînd din fragmente ceramice (unele sparte *in situ*) oase de animale<sup>11</sup>, resturile unei vetre portabile cu urme de susținere pentru pari. La 0,45 m față de nivelul actual de călcare, aproximativ în centrul complexului a fost descoperit un schelet, notat M 1, depus în poziție puternic chircită, într-o groapă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. Scheletul era culcat pe stînga, orientat NE/SV, cu capul la NE privirea la E, cu mîna stîngă sub cap și dreapta pe piept<sup>12</sup>. (pl. III).

Nivelul de plecare al gropii mormîntului este situat sub nivelul aglomerării ceramice.

Se cuvine amintit că nu cunoaștem o analogie în ceea ce privește acest tip de înmormîntare pentru complexul Glina-Schnekenberg. De asemenea, fragmentele ceramice probabil depuse intenționat peste mormînt nu se prezintă în totalitate sub forma unor vase întregi sparte *in situ*, ci a unor părți de vase răspîndite pe toată suprafața. Menționăm că depunerea trebuie să fi fost mai mare, aproximativ jumătate din ea fiind pierdută datorită intervențiilor de modernizare a terenului. Prin dimensiunile sale complexul nu poate fi interpretat ca locuință în context Glina așa cum s-a putut observa în cazul lui L 1 și L 2 din S 3.

Ceramica se împarte în trei categorii. O primă categorie este de factură grosolană, dintr-o pastă insuficient frămîntată în al cărei conținut există mult nisip, pietricele, calcar și cioburi sfărîmate. Urmează vasele dintr-o pastă comparativ mai bine frămîntată, cu mai puține pietricele pisate folosite ca degresant și ultima categorie, cea a ceramicii fine executată dintr-o pastă mai curată bine arsă, cimentoasă în spărtură cu nisip fin ca degresant.

Ca forme se remarcă vasul borcan cu profilul ce redă litera „S” prelung, recipientele cu gîtul în formă de pîlnie, castroanele, cănițele de mici dimensiuni cu corpul bombat și gîtul cilindric ușor evazat. Au fost descoperite și fragmente de strecurătoare.

În ceea ce privește ornamentica predomină găurile buton executate în șir din interior spre exterior. Cîte o dată, șirul acesta se combină cu benzi în relief sub buză, cerculețe imprimate cu trestia, brîuri alveolate. Au mai fost remarcate creștăturile în șir vertical, plasate sub buză și pe pîntece. Torțile sînt fie cu bandă lată rotunde, fie sub forma unor urechiușe subțiri lățite, ori pur și simplu apucători. (P 1. IV—VII).

În baza analizei decorului, materialele de la Căscioarele-Cotul Cătăluului, pot fi încadrate de exemplu în seria descoperirilor de la Cuciułata-nivelul II<sup>13</sup>, Roșu-București, complexul A<sup>14</sup>, Ciurel-București, nivelul II al așezării Glina III<sup>15</sup>, Dudești<sup>16</sup>, Văcărești (Dîmbovița)<sup>17</sup>, Brăneț (Olt), nivelul II și III<sup>18</sup>.

#### NOTE

1 Dinu V. Rosetti, *Cîteva așezări și locuințe preistorice din preajma Bucureștilor*, București, p. 10.

2 Valeriu Leahu, *Raport asupra săpăturilor arheologice din 1966 la Cățelu-Nou*, în *Cercetări arheologice în București*, I, 1963, p. 212.

3 Mioara Turcu, *Cercetări arheologice la Dudești*, în *Carpica*, VIII, 1976, p. 43 și rum.

4 M. Constantinescu, Panait I. Panait *O așezare din epoca bronzului la Roșu*, în *Cercetări arheologice București*, I, 1963, p. 304.

- 5 Sebastian Morintz și D. V. Rosetti, *Bucureștii de odinioară*, 1959-1950, p. 22.
- 6 Augustin Ulanici, *Săpăturile de la Brăneș, jud. Olt*, în *Cercetări arheologice*, București, vol. I, 1975, p. 45 și urm.
- 7 Mioara Turcu, *Cercetări arheologice la Militari, Cîmpul Boja*, în *Cercetări arheologice în București*, III, 1981, p. 227.
- 8 I. Nestor, *Fouilles de Glina*, în *Dacia*, III-IV, 1927-1932, p. 230.
- 9 Sebastian Morintz, C. Cantacuzino, *Santierul arheologic București*, în *Materiale*, V, 1959, p. 633.
- 10 Gh. Bichir, *Săpăturile de salvare de la Cucuiata*, în *Materiale*, VII, 1962, p. 356.
- 11 Scheletul face obiectul unui studiu separat realizat de MIHAELA PERIANU (Laboratorul de Antropologie București).
- 12 Materialul osteologic din complex face obiectul unui studiu separat realizat de dr. Mircea Udrescu (Laboratorul de Antropologie București) căruia îi mulțumim și pe această cale pentru ajutorul acordat în timpul cercetării efectuate la Căscioarele.
- 13 Gh. Bichir, *Săpăturile de salvare de la Cucuiata*, în *Materiale* VII, p. 357.
- 14 Margareta Constantiniu, Panait I. Panait, *op. cit.*, p. 329
- 15 S. Morintz, C. Cantacuzino, *op. cit.*, p. 631-633.
- 16 Mioara Turcu, *op. cit.*, în *Carpica*, VIII, p. 45.
- 17 Emilia Tudor, *Săpături de salvare din comuna Văcărești, județul Dimbovița*, în *Scripta Valachia, Tîrgoviște*, 1971, p. 104.
- 18 Augustin Ulanici, *Noi cercetări arheologice la Brănești*, în *Cercetări arheologice*, București, 1976, vol. II, p. 33 și urm.

## DECOUVERTES ARHEOLOGIQUES A CĂSCIOARELE — COTUL CĂTĂLUIULUI DÉPARTEMENT CĂLĂRAȘI

(Résumé)

*Les fouilles archéologique de sauvegarde effectuées à Cotul Cătăluiului sur le territoire de la commune Căscioarele ont mis en évidence un niveau de culture Glina III.*

*Ici ont été aussi recolté quelques fragments céramique datant du VI—VII ième siècle a.n.e., sans pouvoir isoler le niveau archéologique afférent au material.*

*Dans la couche Glina a été découverte une demeure a 4 m /2 mm. Le matériel découvert consiste en fragments céramique, du matériel ostéologique et argileux avec des traces de verge, des outils de silex.*

*Une autre découverte se présente sous la forme d'une fosse ayant un aspect d'habit temporaire et, comme inventaire, le materiel habituel.*

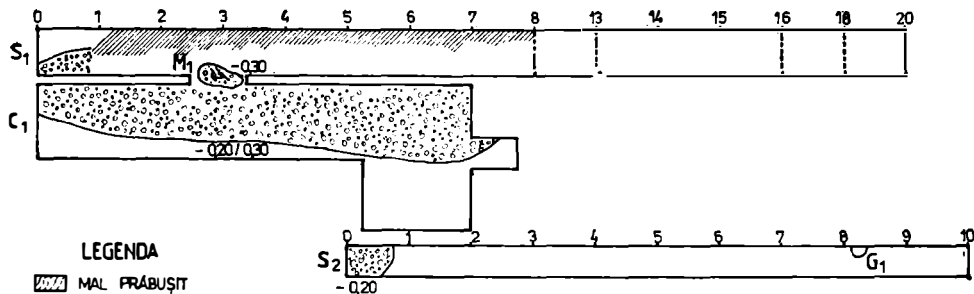
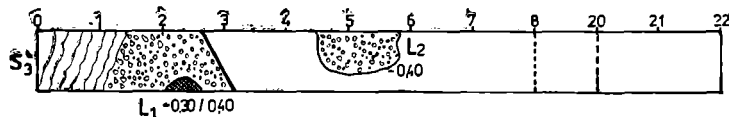
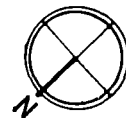
*Sur une terrasse du plateau a été découverte une tombe avec une schelette fortement blotti à gauche.*

*Au-dessus du tombeau a été découverte sur une surface de 15/2,50, une forte agglomération de materiei archéologique; de la céramique, des os, des fragments de cheminée.*





*On remarque la grande quantité de céramique découverte dans ce périmètre, surtout au-dessus du tombeau, et aussi son caractère bien défini, type Glina III.*

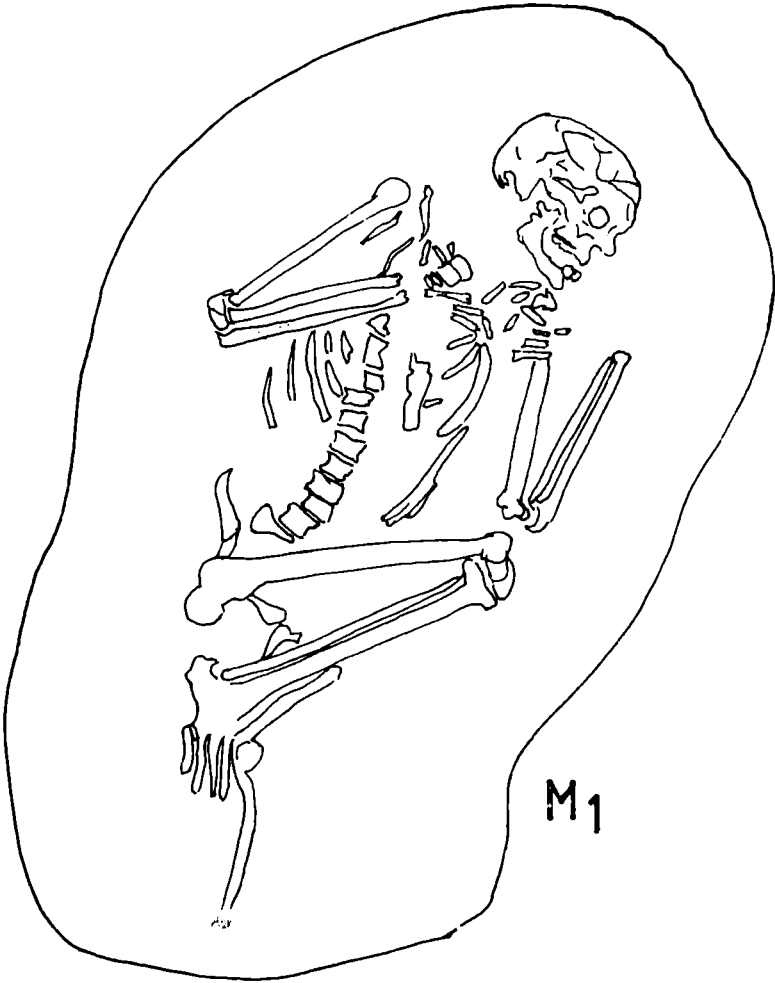
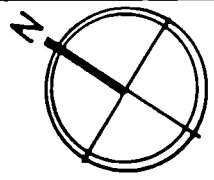
# CĂSCIOARELE - COTUL CĂTĂLUIULUI

## CAMPANIA 1988 - PLAN GENERAL



### LEGENDA

-  MAL PRĂBUȘIT
-  AGLOMERARI DE MATERIAL ARHEOLOGIC
-  ZONA DEMANTELATA DE BULDOZER
-  VATRA



CASCIOARELE - COTUL CATALUIULUI  
SCARA 1:10



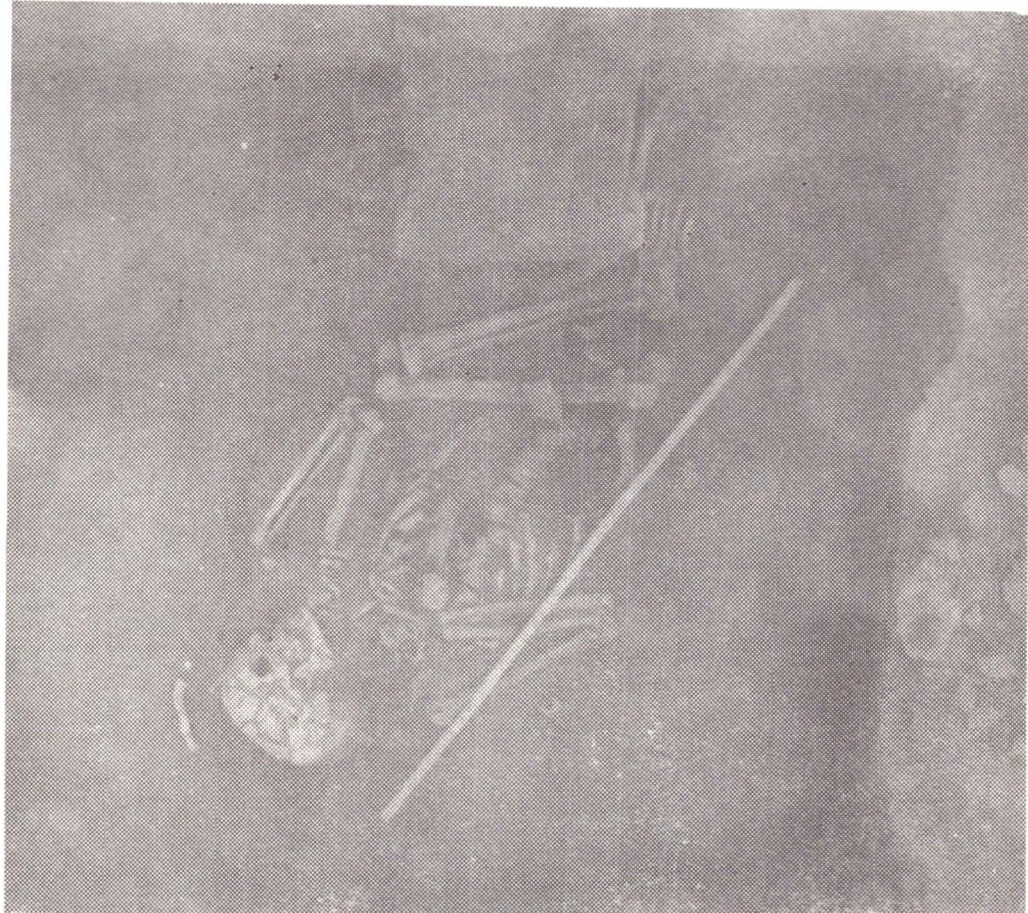
*Planche 3, 4, 6 ASPECTS DE LA PERIODE DE RECHERCHE ARHEOLOGIQUE A CĂSCIOARELE, S<sub>1</sub> ET S<sub>2</sub>*

**PL. 3, 4, 6 ASPECTE DIN SĂPĂTURA ARHEOLOGICĂ, CAMPANIA 1988, S<sub>1</sub> ȘI C<sub>1</sub>**





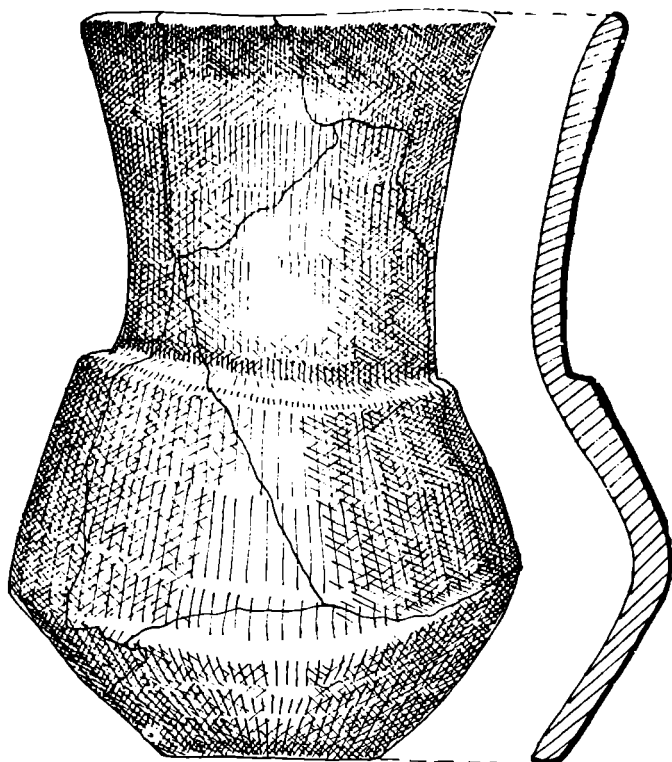
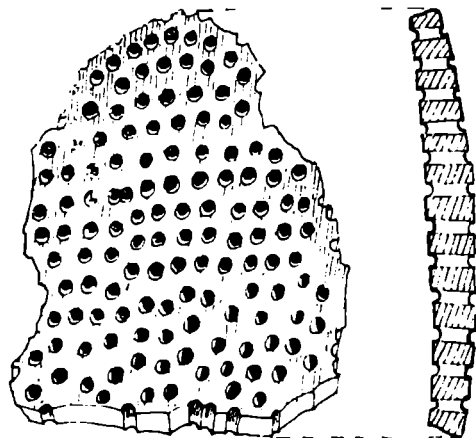


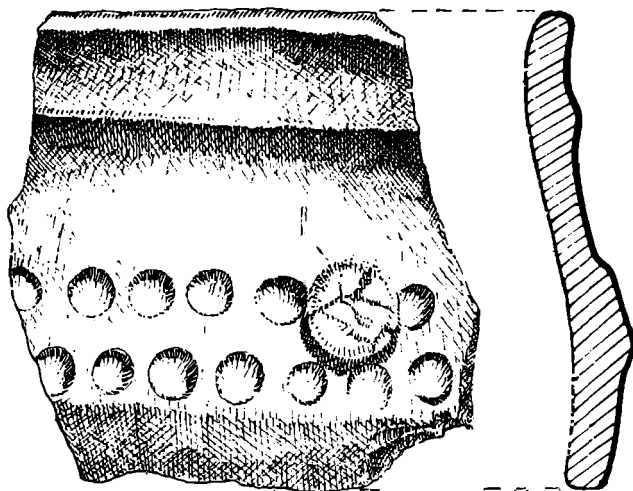
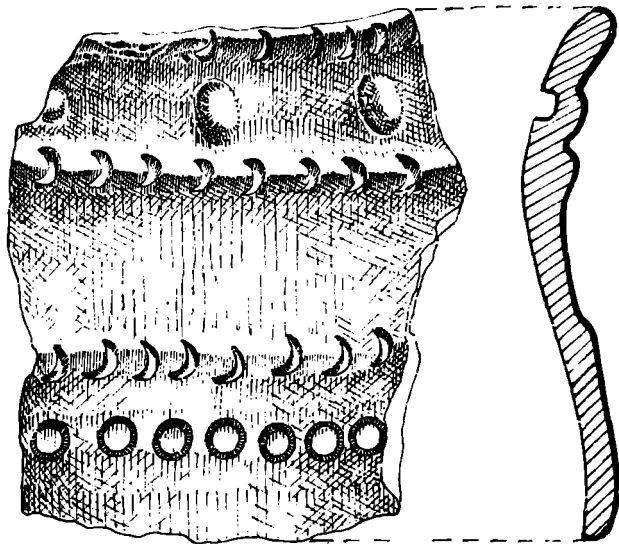


*Plance 2. 5 LE PREMIER TOMBEAU DE CĂSCIOARELE*  
Pl. 2, 5 M, — CĂSCIOARELE — „COTUL CĂTĂLUI”









Planches 7—13 FRAGMENTS CERAMIQUES TYPE GLINA III DE CÂSCIOARELE

PI. 7—13 FRAGMENTE CERAMICE TIP GLINA III DIN AȘEZAREA DE LA CÂSCIOARLE — „COTUL CĂTĂLUI”

